GODZIENNA

Ner 206. ROK 1833. SRODA 7 SIERPNIA

Pismo to wychodzi codzień oprócz świąt uroczystych, o god. 10 przed południem w drukarni ST. GIESZKOWSKIEGO.

PRENUMERATA
Kwartalna.......złp. 12
Miesięczna...... „ 5

Jutro Cyryaka Męcz.

Gazeta Krakowska

OBSERWACYE METEOROLOGICZNE
Barometr zredukowany na 0° Reaumiura.

Dzien godzina	Barometr na 0° R.	Therm:	Higrometr	Wiatr	Stan Atmosf.	UWAGI.
7	27 3, 087	+ 10,7	+ 2.0	Pł. zachodni słaby	Pochmurno	Deszcz.
6. 12	„ 2, 603	11,7	3,7	„ mocny	„	Deszcz.
3	„ 2, 230	14,2	4.3	Południowy mocny	„	Deszcz-Grzmot
9	„ 2, 598	+ 8.2	+ 5,0	Zachodni mocny	„	Deszcz.

Część Urzędowa.

Ceny zboża w czterech gatunkach na targowicy w Kleparzu przy Krakowie sprzedaawnego

Dnia 5 i 6 Sierpnia 1833 roku.	1. Zł	1. gr	2. Zł	2. gr	3. Zł	3. gr	4. Zł	4. gr
Korzec Pszenicy..	18	—	17	15	14	6	12	23
— Żyta.........	12	—	11	9	10	10	9	6
— Jęczmie:...	9	—	8	24	8	—	—	—
— Owsa........	6	20	—	—	—	—	—	—
— Grochu.....	10	—	8	20	—	—	—	—
— Jagieł.......	28	—	26	—	24	—	—	—
— Rzepaku...	23	—	21	—	17	15	—	—

Przekonali się o powyższych cenach zboża i oryginał jak zwykle podpisali.

Peszke. Kasprzycki. W. G.M. *Gołębiowski.* K T.

Część Nieurzędowa.

WIADOMOŚCI Z OSTATNIEY POCZTY.

POLSKA.

Warszawa 1 Sierpnia.

Wczoray przed południem na Saskim placu, przed JO. Feldmarszakiem Xięciem Warszawskim otoczonym jenerałami i licznym sztabem, defilowała w paradzie artylłerya piesza, konna i kozacka, w ogóle armat 150, należące do jednego korpusu. Postawa żołnierzy, ubranie, czystość, zaprzęgi, dzielne konie, a nadewszystko wzorowe wykonie wszelkich obrotów, zadziwiły widzów. Artylłerya konna powtórnie defilowała w nayszybszym biegu, a żaden przypadek, żadne niewydarzyło się uchybienie. Ta artylłerya z działami stoi w obozie pod Powązkami.

Jeden z emigrantów Polskich kommunikuje nam z Francyi pod d. 15 lipca r. b. następnjące wiadomości, które spieszemy czytelnikom udzielić, w celu przekonania ich o rzetelnym stanie wychodniów, którzy niechcieli powrócić do kraju. »Nie mogę bywać w Szatoru (Chateau roux), gdyż tam nasi Polacy doszli do naywyższego stopnia szaleństwa; dla tego wolę pozostać spokoynie na wsi. Nie tylko bowiem utracili rozum, lecz wyraźnie szaleją. Niechcą znać więcey ni Boga ni prawa, wszystko to niweczy się w sposób nayokropnieyszy. Okropna jakaś kara Boska zdaje się ciężyć na kraju Polskim i je-

go narodzie, widzimy tego dowody oczywiste. W tych dniach chcieli w Burż (Bourges) zgbić jenerała Bema, a innego officera w Szatoru. Ciągle się tylko biją i zabijają. Rady i Komitety starają się utrzymywać ich w bezczynności, a jeżeli się między sobą niepozabijają, to się zębami pozagryzają. Klub i Komitety, starają się zniszczyć wszystko przez seymiki i kłótnie. Z naywiększą niecierpliwością wyglądam momentu, w którymbym się mógł zupełnie odłączyć od tey emigracyi, która tak pilnie pracuje nad zniweczeniem sławy imienia Polskiego.» *(K. W.)*

ANGLIA

Londyn 23 *Lipca.*

Dziennik *Albion* zawiera następujące dalsze wiadomości o wypadkach w Portugalii: »Kupcy portugalscy z któremi mieliśmy dziś sposobność mówienia, zapewniają, że według objaśnień, jakie mogli zasięgnąć, widoki marszałka Bourmont w uderzeniu na Oporto, są bardzo dobre, albowiem wobecnym stanie osady tamteyszey Don Pedra, małego spodziewać się można oporu. Jakoż nadesłana tu z Oporto wiadomość, że marszałek ten ma zamiar zdobyć szturmem to miasto, stały się przyczyną spadnienia znowu o 1. procent niżey papierów - portugalskich. Powszechnie sądzą w City, że już tey chwili, zaszły dwa nader ważne wypadki w Portugalii: zdobycie szturmem miasta Oporto przez armiją Don Miguela, i attakowanie Lizbony, od morza i lądu przez siłę zbroyną Don Pedra. Ku końcu tego tygodnia, możemy się spodziewać ztamtąd wiadomości, o zaszłey rozpaczającey bitwie pomiędzy obu stronami. Gdy w Oporto odebrano wiadomość że przybyły marszałek Bourmont na okręcie *Jerzy IV.* do *Villa de Conde* nayczynnieysze i nayspiesznieysze czyni przygotowania do uderzenia jak nayprędzey na Oporto, osada tamteysza trzy dni i trzy nocy stała pod bronią, i do dziś dnia pewnie już zamach stanowczy nastąpił. Wielka część woysk zostających pod dowództwem marszałka Bourmont, podług jednozgodnych doniesień, składa się znieustraszonych ludzi; podobnież główną siłę Don Pedra stanowią woyska cudzoziemskie, które bezwątpienia już dla samey osobistey obrony, z rozpaczą bić się będą. W wielkiey bitwie, która niezwłocznie nastąpić musi, zapasy będą nader uporczywe, i wypadek ich stanowczym stać się musi dla sprawy portugalskiey. Jakkolwiek bądź, oni wąpić że ten dramat wojenny zbliża się do swego kresu. Z okolic Lizbony wyszło około 4000 woyska ku brzegom południowym, z rozkazem uderzenia natychmiast na nieprzyjaciela, gdziekolwiek da się napotkać.— Marszałek Bourmont, powierzył dowództwo woysk południowych jenerałowi Clouet.

Dnia 24 *Lipca.*— W skutek rozchodzenia się pogłosek będących z sobą wsprzeczności, które wczoray obiegały względem spraw portugalskich, spadły znacznie papiery konstytucyjney pożyczki portugalskiey.

Poseł niderlandzki P. Dedel, miał wczoray konferencyą z lordem Palmerstonem w wydziale spraw zagranicznych.

FRANCYA

Paryż 22 *Lipca.*

Pan Odillon Barrot, znany członek oppozycyi, miał wczoray posłuchanie u króla. Mnóstwo cudzoziemców, powiększey części Anglików, zjeżdza się tu na uroczystość lipcową. Od kilku dni przeszło 10,000 paszportów oddano z rogatek do prefektury policyi.

Onegdy wieczorem około 30stu młodych ludzi, wczerwonych czapkach, sprawili zbiegowisko wykrzykując po ogrodach publicznych i bulewarach: »*Vive la Republique!*» Obecni żołnierze gwardyi municypalney upominali ich aby byli spokoyni; lecz gdy to niepomogło, przybyła pikieta woyska linijowego, i kilkunastu niespokoyników zaprowadziła do więzień.

Na ulicach miasta Marsylii, zachodzą częste kłótnie w godzinach wieczornych, pomiędzy republikanistami i legitymistami. Pierwsi wrzeszczą: *Vive la Republipue!* drudzy zaś: »*Vive Henri V!*»— Kilkunastu republikanów, jako burzliwszych zamknięto.

Dnia 24 *Lipca.*— Dzienniki oppozycyjne utrzymują, że do 44,000 woysk linijowych znaydować się ma w Paryżu, na uroczystość lipcową. *(G. P. S.)*

WIADOMOŚCI Z DAWNIEYSZYCH POCZT.

FRANCYA

Paryż 18 *Lipca.*

Dziennik kupiecki donosi: »Rząd otrzymał od rzeczypospolitey Haytyjskiey nowe

propozycye do układów, których podstawy są następujące: Układ handlowy waruje niezwłoczne wypłacenie ze skarbu krajowego 4,800,000 fr. i zredukowanie wynadgrodzenia wypłacić się mającego byłym posiadaczom plantacyi, z 150 milionów na 75 milionów; które pozostaną w czterdziestu 5ciu latach do wypłacenia. Pożyczka ma bydź uważana jako osobny dług, i przez wykupienie obligacyi w kilku latach umorzona. Dowodzi to i dobrą chęć dłużników i niemożność większego opłacania; obiecnją teraz tylko tyle, ile dotrzymać mogą. Ta wiadomość podniosła na giełdzie pożyczkę haytyjską do 295 franków.

Według listów z Madrytu potwierdza się zupełnie wiadomość, iż królowa hiszpańska powtórnie znayduje się przy nadziei.—

Ośm tanecznic tuteyszey opery, które 28 lipca na uczcie wyprawioney w domu municypalnym, wykonywać mają wielki kadryl, i pomiędzy któremi znaydować się będzie panna Noblet, otrzymają za ten wieczór po 500 franków.

Załogi miast w departamentach Vancluse, Gard, i wybrzeżów Rodanu, zostały wzmocnione; wielu jenerałów otrzymało rozkazy udania się do południowych departamentów.

Jenerał Bugeaud otrzymał zaraz po swém przybyciu posłuchanie u króla, celem zdania sprawy z swego poselstwa.

Z Piemontu i Sabandyi przybywają ciągłe wychodzący do naszego kraju.

Dzisieyszy *Monitor* zawiera rapport ministra woyny do króla, przedstawiający plan składać się mającey kommissyi algierskiey w sposób następujący: »Jenerał hr. Bonnet, par Francyi, jako prezydent; par hr. Haubissart; deputowani: Pinsonier, Laurence, Piscatory i Reynard, jenerał-major inżynieryi i inspektor Montfort, jako też kapitan flotty Duval-Dailly, jako członkowie. Ten plan otrzymał królewskie zatwierdzenie.

Według otrzymanych w tey chwili depeszy z Londynu, trudni się konferencya wymianą pełnomocnictw posłów belgijskich i hollenderskich. *(G. P. S.)*

BELGIA.

Bruxella 20 Lipca.

Liczba wojennych okrętów holenderskich na Skaldzie znacznie się zmnieyszyła, szczególniey zaś szalup kanonierskich; tylko czterech z tych stoi pod Lillo; korwety i fregaty i bombardyerskie zmieniły zupełnie swoje stanowiska. Handlowe okręty i rybackie statki niedoznają żadney trudności.

Wyroby naszych rękodzielni (lecz tylko przez Prussy prowadzone) wpuszczane zostają do Hollandyi, mniemamy, iż także prowadzone przez Dürkirchen doznają podobney łatwości.

W niedzielę odśpiewane będzie *Te Deum* na cześć króla.

Dziecię, które królowa ma urodzić, ochrzcone będzie przez arcy-biskupa Mechlińskiego; król Ludwik Filip i xiężna Kent, siostra króla Leopolda będą to nowo-narodzone xiążę trzymać do chrztu.

HISZPANIA.

Madryt 7 Lipca.

Na otrzymaną wiadomość o szczęśliwych postępach wyprawy Don Pedra w Algarbii, otrzymał rozkaz jenerał Sars,ield udania się do Burgos, gdzie ma zgromadzić 20 tysięcy woyska.

Rozmaitości.

PROGRAM NAUK UNIWERSYTECKICH WE FRANCYI.

(Dokończenie.)

Przyszłość ukazuje te tylko professye, które zmierzają do powiększenia światła, użytków z dobrego bytu. Potrzeba aby *właściciele ziemscy* i *kapitaliści* nauczyli się sami przez się korzystać ze swych funduszów.— Niech właściciel będzie agronomem, niech kapitalista porzuci lichwę niech się chwyci przemysłu, kiedy dziś te professye wymagają wysokiey zdatności, obszernych wiadomości, z tey przeto strony można sobie zjednać *szczęście i znaczenie.*

Brakuje przedewszyztkiém rodzicom do dobrego prowadzenia dzieci, owey rzeczywistey i płodney iż tak powiem instrukcyi, którą upowszechniać byłoby rzeczą wielce pożyteczną.

Porównacza i szczegółowa statystyka mieyscowości we względzie różnego rodzaju przemysłu i professsyi, pewien gatunek *ceny bieżącey* pracy, regularnie ogłaszaney, byłaby naydzielnieyszém lekarstwem przeciwko przesileniom przemysłowym i przeciw dolegliwościom pracowitego ubóstwa. Gdyby dokła-

dnie wiedziano gdzie nie dostaje tego rodzaju przemysłu, gdzie inny kwitnie, uniknionoby *niedostatku* i owych *przepełnień*, które w nieregularnym dziś biegu przemysłu tak często przytrafią się, tak co liczby *producentów* jak też co do ilości *produktów*.

Co do sposobu wyboru *powołania*, niemożna wcale spuścić się w tym względzie ani na rodziców, którzy w powszechności uwodzą się ich towarzyskiemi stosunkami; ani na dzieci, które nieznając rozmaitości dróg, nie są zdolne dobrze obierać, i rządzą się zwykle *przywidzeniem* a nie doyrzałem zastanowieniem. Pokazać się skłonnym do doświadczenia; nieopierać się wyraźnemu wstrętowi i obrać zawód życia prosty i skromny dla każdego dziecka, które nie okazuje wysokich zdolności; to jest jedyne prawidło za którém rodzice postępować winni.

Lecz co do professyi i edukacyi, potrzebą, któréy ulegać muszą wszystkie inne, jest *zamożność* rodziców. Jest to prawo, częstokroć ślepe, ale nie oporem znieść je można; jedyny sposób rozsądnie mu ulegać. Praca dobrze kierowana, da majątek każdemu, gdy każdy zastósuje instrukcyą do swey zamożności.

Wszelka *nadzwyczayna* ofiara uczyniona przez familią aby jey dziecię jednym skokiem przebyło dwa lub trzy stopnie skali towarzyskiey, jest nieszczęściem dla dziecka które opanowały żądze wyższe nad jego możność; dla rodziców które kładą wielką różnice między niém a sobą; dla spółeczności która ma członka bez użytku. W tym to razie, wzywamy przezorności wielkiey, udzieleń wzajemnych i zdania doświadczonych mężów. Kładziemy tu jeszcze kilka uwag.

Klassa bogata. Oświecać klassy wyższe którym brakuje jeszcze instrukcyi, a nadewszystko uczyć je przemysłu rolniczego i rękodzielnego jako też ekonomii polityczney; zatrudniać i żywić klassy niższe, to jest, podług nas, naylepsza polityka, któréy się trzymać należy.

Klassa średnia. Klassa średnia naywięcey liczy ofiar jakie z niéy czyni instrukcya uniwersytecka. Z tey to klassy, tłumy młodzieży rzucają się do prawa, medycyny, malarstwa i t. d. a w braku przyzwoitych funduszów, tuła się po miastach bez sposobu utrzymania się. Nie zostawiać nigdy młodzieńca samego, bez sposobu z talentem, iżby zaymował stopień w spółeczeństwie, dopóki się dla niego nie znaydzie klientela; otóż czego rodzice klassy średniey nigdy zuwagi spuszczać nie powinni.

Klassa pracowita. Klassą pracowitą należy obecnie zwrócić do rolnictwa od którego nadto się oddaliła. Prawo mądrości i przyzwoitego postępu, jest starać się podnosić, nie zniżając posady, lecz *udoskonalając professye*.

Dla zdziałania skuteczney eformy, naypostsza i naykrótsza podług nas jest droga następująca:

Napisać pewną liczbę programmatów któreby dopomogły rodzicom do wyrzeczenia względem wiadomości które mają bydź udzielone ich synom, stósownie do stanu który mają objąć, albo professyi którey się mają chwycić.

Po uczynionêm postanowieniu rodziców względem professyi, którą synowi swemu przeznaczają, wybór jednego z programmatów, będzie tegoż postanowienia logicznym wypadkiem.

Naczelnicy instytucyi, którzy od dawnego już czasu, sami z siebie, uważają za potrzebny system nauk zgodnieyszy z dążeniem naszey epoki, usilnie chcący zasłużyć na szacunek rodziców, nie zaniedbywają poddać się ich życzeniom dobrze określonym.

Czas reszty dokona. Tak wielkie jest w nim nasze zaufanie, iż zostawiamy mu wydoskonalenie naszych pomysłów. Uniwersytet ujrzawszy się zewsząd opuszczonym, zmuszony nakoniec będzie, póyść za danym pepędem.

Tak więc reforma nauk uniwersyteckich, o tyle o ile tu ją wystawiamy, może bydź zdziałaną przez uczucie potrzeby. Tym to sposobem obyczaje powinny bydź zawsze praw zwiastunami.

Doniesienie.